

Індекс інфляції в податковому законодавстві: де застосовується та на що впливає

Індекс інфляції часто сприймається як універсальний показник, на який щороку мають коригуватися податки, платежі або їх база. Однак у Податковому кодексі України такого єдиного механізму немає.

Насправді інфляційний чинник використовується у декількох різних податкових конструкціях. Найбільш значуща з них – **індексація нормативної грошової оцінки земель**, яка безпосередньо впливає відразу на кілька податків.

Станом на 2026 рік практичне ранжування сфер застосування інфляційного показника можна визначити так:

Пріоритет	Сфера	Як впливає інфляція
1	Плата за землю	змінюється НГО, яка є базою або розрахунковим показником
2	Мінімальне податкове зобов'язання	проіндексована НГО входить до формули МПЗ
3	Єдиний податок IV групи	проіндексована НГО використовується як база
4	Акциз, екологічний податок, рентна плата	інфляція враховується при законодавчому перегляді абсолютних ставок
5	Втрата окремої пільги із земельного податку	несплачені суми податку відновлюються з урахуванням інфляції
1. Плата за землю – головний податковий механізм індексації		

Для земельного податку базою оподаткування може бути нормативна грошова оцінка земельної ділянки **з урахуванням коефіцієнта індексації**.

Це прямо передбачено пп. 271.1.1 ПКУ.

Порядок самої індексації встановлений ст. 289 ПКУ.

Відповідно до п. 289.2 ПКУ коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки визначається за формулою:

$$K_i = I / 100,$$

де I – індекс споживчих цін за попередній рік.

Якщо індекс споживчих цін перевищує **115 %**, для розрахунку застосовується значення 115 %.

При цьому коефіцієнти індексації НГО застосовуються **кумулятивно**, тобто накопичувально, залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки, зазначеної у технічній документації.

Це одна з найважливіших практичних деталей. Коефіцієнт за один конкретний рік не завжди достатньо просто помножити на первісну НГО. Якщо оцінка проводилася раніше, необхідно встановити, які попередні коефіцієнти вже були враховані.

Коефіцієнт індексації НГО у 2026 році

Для розрахунку податкових зобов'язань у 2026 році коефіцієнт індексації НГО земель за 2025 рік становить **1,08**.

ДПС підтвердила, що він є єдиним для всіх категорій земель та видів угідь.

Роз'яснення ДПС щодо коефіцієнта індексації НГО 1,08.

Однак тут існує важливий ризик. Якщо отриманий платником витяг із нормативної грошової оцінки **вже містить індексацію за**

2025 рік, повторне множення його суми на 1,08 призведе до завищення НГО, а отже, потенційно і податкового зобов'язання.

Тому необхідно перевіряти не лише дату витягу, а й те, станом на яку дату фактично проіндексовано зазначену у ньому НГО.

2. Мінімальне податкове зобов'язання

Другий за практичною значущістю напрям – мінімальне податкове зобов'язання щодо сільськогосподарських земель.

У формулах МПЗ використовується нормативна грошова оцінка земельної ділянки або НГО одного гектара ріллі **з урахуванням коефіцієнта індексації**.

Правила містяться у ст. 38-1 ПКУ.

Якщо НГО конкретної земельної ділянки проведена:

$$\text{МПЗ} = \text{НГО}_\text{д} \times K \times M / 12.$$

Якщо НГО земельної ділянки не проведена:

$$\text{МПЗ} = \text{НГО} \times S \times K \times M / 12.$$

Тут важливо не змішувати **два різні коефіцієнти**.

K_i – це коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки за правилами ст. 289 ПКУ.

K – це окремий коефіцієнт, передбачений безпосередньо формулою МПЗ.

Для визначення МПЗ за 2025 рік та наступні роки, закінчуючи роком, у якому буде припинено або скасовано воєнний стан, коефіцієнт **K застосовується із значенням 0,057**.

Відповідне правило міститься у Перехідних положеннях ПКУ.

Ще одна типова помилка – використовувати коефіцієнт

індексації відповідно до року, у якому подається декларація, а не року, за який розраховується МПЗ.

Наприклад, коефіцієнт **1,08 за 2025 рік актуалізує НГО на 1 січня 2026 року**. Тому його не слід автоматично підставляти у розрахунок МПЗ за 2025 рік лише через те, що відповідна звітність подається у 2026 році.

3. Єдиний податок четвертої групи

Для сільськогосподарських товаровиробників індексація НГО безпосередньо впливає також на суму єдиного податку четвертої групи.

Згідно з п. 292-1.2 ПКУ базою оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи – сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня базового податкового року.

Отже, зміна коефіцієнта НГО безпосередньо змінює базу ЄП IV групи.

Для декларації за **2026 рік ДПС підтвердила застосування коефіцієнта 1,08**.

Таким чином, для аграрного підприємства один інфляційний механізм фактично може одночасно впливати на:

- земельний податок або орендну плату;
- єдиний податок IV групи;
- мінімальне податкове зобов'язання.

Саме тому контроль правильності НГО для аграрного сектору має особливе значення.

4. Акцизний податок, екологічний податок та рентна плата

Індекс споживчих цін використовується і щодо низки

податків, ставки яких встановлюються у фіксованих грошових величинах. Але механізм тут принципово інший.

Відповідно до п. 4 розд. XIX ПКУ Кабінет Міністрів України має щороку до 1 червня, у разі необхідності, вносити до Верховної Ради України проект закону щодо зміни ставок оподаткування, визначених в абсолютних значеннях, з урахуванням індексів споживчих цін та індексів цін виробників промислової продукції.

Це стосується, зокрема:

- акцизного податку;
- екологічного податку;
- рентної плати.

Проте для самого платника **автоматичної індексації ставки не відбувається.**

Наприклад, якщо інфляція за рік становила 8 %, це не означає, що платник має самостійно збільшити чинну ставку екологічного податку або рентної плати на 8 %.

Застосовується саме та ставка, яка встановлена чинною редакцією ПКУ.

5. Індексація при втраті спеціальної земельної пільги

ПКУ містить ще один прямий випадок використання інфляції.

Він стосується спеціальної пільги із земельного податку для громадських об'єднань осіб з інвалідністю та окремих створених ними підприємств і організацій.

Якщо вимоги для застосування пільги порушено, пп. 282.1.2 ПКУ передбачає необхідність сплатити суми податку за відповідний період **проіндексованими з урахуванням інфляції, а також штрафні санкції.**

Це суттєво відрізняється від механізму ст. 289 ПКУ.

У цьому випадку індексується **не нормативна грошова оцінка**, а сума податку, яка підлягає відновленню.

Тому формулу $K_i = I / 100$, встановлену для індексації НГО, не слід автоматично переносити на цей випадок.

Індекс інфляції та коефіцієнт індексації НГО – не одне й те саме

Для практичного застосування податкового законодавства принципово розрізняти:

1. **Індекс споживчих цін** – статистичний показник інфляції.
2. **Коефіцієнт індексації НГО** – показник, який розраховується на основі ІСЦ за спеціальними правилами ПКУ.
3. **Індекс інфляції, передбачений договором** – наприклад, для зміни орендної плати.

Ці поняття не можна автоматично ототожнювати.

Податкове законодавство в окремі роки прямо встановлювало спеціальні значення ІСЦ для цілей індексації НГО. Тому фактичний рівень інфляції за даними статистики історично не завжди дорівнював коефіцієнту, який мав застосовуватися до НГО.

Орендна плата: особливо важливо не застосувати інфляцію двічі

При оренді земель державної або комунальної власності необхідно розділяти два механізми.

Перший – **податковий**. Ст. 289 ПКУ передбачає використання проіндексованої НГО для визначення орендної плати.

Другий – **договірний**. Розмір та умови внесення орендної плати встановлюються договором оренди. Сам договір також може передбачати індексацію грошової суми орендної плати за індексом інфляції або інший порядок її коригування.

Верховний Суд наголосив, що **індексація нормативної грошової оцінки та індексація безпосередньо орендної плати є різними за своїм правовим змістом механізмами.**

Постанова Верховного Суду від 16.03.2020 у справі № 922/1658/19.

Тому для кожного договору необхідно окремо перевіряти:

- чи визначена орендна плата як відсоток від НГО;
- чи передбачена її самостійна індексація;
- чи змінюється вона автоматично при зміні НГО;
- чи не призводить обраний механізм до подвійного коригування.

З якої дати застосовувати накопичувальну індексацію НГО

Ще одне принципове питання стосується дати, від якої формують кумулятивний ряд коефіцієнтів.

Верховний Суд у постанові від 18 грудня 2019 року у справі № 804/937/16 дійшов висновку, що при кумулятивному застосуванні коефіцієнтів необхідно орієнтуватися на **дату проведення нормативної грошової оцінки**, а не на дату її затвердження.

Постанова Верховного Суду від 18.12.2019 у справі № 804/937/16.

Тому при перевірці правильності НГО доцільно отримати технічну документацію та встановити саме дату проведення оцінки.

Що перевірити платнику у 2026 році

Для практичної роботи можна використовувати такий алгоритм:

1. Встановити дату проведення НГО відповідної земельної ділянки.
2. Перевірити, які річні коефіцієнти мають застосовуватися

після цієї дати.

3. Встановити, які з них уже враховані у наявному витягу.
4. Не застосовувати коефіцієнт 1,08 повторно, якщо він уже включений до НГО.
5. Для МПЗ розділяти коефіцієнт індексації НГО K_i та окремий коефіцієнт формули K .
6. Не визначати коефіцієнт для МПЗ лише за роком подання декларації.
7. Для орендної плати окремо аналізувати податкову індексацію НГО та умови самого договору.

Висновок

Індекс інфляції в податковому законодавстві України не є універсальним коефіцієнтом, на який автоматично збільшуються всі податки.

Найбільш значущий механізм – **індексація нормативної грошової оцінки земель**. Через НГО інфляційний показник впливає на земельний податок, орендну плату за державні та комунальні землі, єдиний податок четвертої групи та мінімальне податкове зобов'язання.

Для 2026 року ключовим поточним показником для земельного блоку є **коефіцієнт 1,08 за 2025 рік**.

Однак правильний розрахунок залежить не лише від самого коефіцієнта. Необхідно встановити дату проведення НГО, перевірити кумулятивний ряд індексації, з'ясувати, які коефіцієнти вже включені до витягу, та правильно визначити рік, до якого належить конкретне податкове зобов'язання.

Приєднуйтеся до нашого ТГ каналу: Компанія Вікторія – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

 [victorija.ua](https://t.me/victorija.ua)

Старе посвідчення водія за кордоном: обмін та IDP (міжнародне посвідчення водія)

Українці, які отримували посвідчення водія багато років тому, нерідко продовжують користуватися ламінованими посвідченнями старого зразка. В Україні такі документи можуть залишатися чинними. Однак при туристичній поїздці за кордон ситуація принципово інша.

Якщо старе посвідчення водія не містить дати закінчення строку його дії, перед закордонною поїздкою його доцільно обміняти на сучасне національне посвідчення. А для частини країн додатково необхідно отримати міжнародне посвідчення водія.

Старі права можуть бути чинними в Україні

Спочатку важливе уточнення. Сам по собі старий формат посвідчення не означає, що водій втратив право керування автомобілем в Україні.

Головний сервісний центр МВС прямо зазначає, що загальної вимоги обмінювати старі посвідчення водія на нові немає, а раніше видані на території України посвідчення продовжують вважатися дійсними. За бажанням водій може здійснити їх обмін у будь-який момент.

ГСЦ МВС: обмін старого посвідчення водія на нове

Але внутрішня чинність документа в Україні і його визнання

під час міжнародного дорожнього руху – це різні питання.

Чому старе ламіноване посвідчення може не працювати за кордоном

Сам Головний сервісний центр МВС дає на це питання однозначну відповідь.

За інформацією ГСЦ МВС, для використання національного посвідчення водія за кордоном воно повинно містити обов'язкові реквізити, зокрема дату закінчення строку дії. Якщо такої дати у посвідченні немає, ГСЦ МВС прямо зазначає, що таке посвідчення не є чинним в інших країнах.

Це характерна проблема саме для частини старих ламінованих українських посвідчень, які видавалися без зазначення кінцевої дати їх дії.

Офіційне роз'яснення ГСЦ МВС щодо ламінованих посвідчень за кордоном

Тобто виникає ситуація, яка на перший погляд може виглядати суперечливою: **в Україні старе посвідчення може залишатися чинним, але для міжнародного дорожнього руху воно може не відповідати встановленим вимогам.**

Звідки виникає вимога щодо строку дії

Вимоги до посвідчень водія у міжнародному дорожньому русі пов'язані, зокрема, з Віденською конвенцією про дорожній рух 1968 року.

ГСЦ МВС у своєму офіційному роз'ясненні щодо закордонних поїздок прямо вказує, що національне посвідчення водія повинно містити дату закінчення строку дії, посилаючись при цьому на додаток 6 до Віденської конвенції.

Офіційний текст Конвенції, оприлюднений Європейською економічною комісією ООН, також передбачає дату закінчення строку дії серед обов'язкових даних сучасного національного

посвідчення водія.

Віденська конвенція про дорожній рух 1968 року – офіційний текст UNECE

Отже, проблема старого посвідчення полягає не просто в тому, що воно має застарілий дизайн або заламіноване. Ключовою є невідповідність набору реквізитів документа сучасним вимогам до посвідчення, яке використовується в міжнародному русі.

Чи достатньо просто отримати міжнародне посвідчення

Ні. Міжнародне посвідчення водія не замінює національне посвідчення і саме по собі права керувати автомобілем не надає.

ГСЦ МВС прямо зазначає, що міжнародне посвідчення видається на підставі національного та без наявності національного посвідчення не є дійсним.

Тому схема «залишити старі права без дати закінчення і просто отримати до них міжнародні» не є оптимальним рішенням.

Перед поїздкою логічно спочатку отримати сучасне національне посвідчення водія, яке відповідає вимогам для використання за кордоном, а вже на його підставі, якщо цього потребує країна поїздки, оформити міжнародне посвідчення.

Коли міжнародне посвідчення водія обов'язкове

Тут немає універсального правила для всіх держав.

ГСЦ МВС розмежовує країни залежно від застосування Віденської конвенції про дорожній рух 1968 року та Женевської конвенції про дорожній рух 1949 року.

У країнах, які визнають відповідне національне посвідчення за режимом Віденської конвенції, сучасного українського національного посвідчення переважно достатньо.

Для країн, у яких застосовуються відповідні правила Женевської конвенції 1949 року, ГСЦ МВС вказує на необхідність міжнародного посвідчення водія.

Саме тому перед кожною туристичною поїздкою слід перевіряти вимоги не лише країни призначення, а й інших держав, через які проходить автомобільний маршрут.

ГСЦ МВС: перелік країн та вимоги до національного і міжнародного посвідчення

Ірландія: показовий приклад

Наприклад, Ірландія у переліку ГСЦ МВС віднесена до країн Женевської конвенції, для яких необхідне міжнародне посвідчення водія.

Це підтверджується і безпосередньо ірландською Road Safety Authority.

RSA зазначає, що особа, яка тимчасово перебуває в Ірландії та має посвідчення держави поза ЄС/ЄЕЗ, що не належить до визнаних Ірландією для обміну держав, може керувати автомобілем під час тимчасового візиту до 12 місяців за умов наявності чинного національного посвідчення та International Driving Permit.

Таким чином, для звичайної туристичної поїздки українського водія до Ірландії безпечний з юридичної точки зору комплект документів виглядає так:

- сучасне чинне українське національне посвідчення водія з визначеним строком дії;
- міжнародне посвідчення водія;
- інші документи на автомобіль та страхування, необхідні для конкретної поїздки.

Road Safety Authority Ireland: правила використання іноземних посвідчень

Окремі спеціальні правила можуть діяти для громадян України, які проживають в Ірландії на підставі Temporary Protection. Їх не слід змішувати з правилами звичайної туристичної поїздки.

Як правильно підготуватися до туристичної поїздки

Якщо у водія старе ламіноване посвідчення без зазначеної дати закінчення строку дії, оптимальний порядок дій такий: спочатку обміняти його у сервісному центрі МВС на сучасне українське посвідчення, після цього перевірити вимоги країни призначення і, якщо для неї необхідне міжнародне посвідчення, оформити його перед поїздкою.

Міжнародне посвідчення водія в Україні видається територіальними сервісними центрами МВС на підставі національного посвідчення. Іспити для цього скласти не потрібно. Строк його дії становить до трьох років, але він не може перевищувати строк дії національного посвідчення.

ГСЦ МВС: оформлення міжнародного посвідчення водія

Висновок

Старі українські посвідчення водія не втратили автоматично чинність на території України. Однак це не означає, що з ними безперешкодно можна керувати автомобілем за кордоном.

Якщо ламіноване посвідчення старого зразка не містить дати закінчення строку дії, ГСЦ МВС прямо вказує на його непридатність для використання в інших країнах. Тому перед туристичною автомобільною поїздкою таке посвідчення варто обміняти на сучасне.

Далі необхідно перевірити правила конкретної країни. Для держав, де потрібне міжнародне посвідчення водія, слід додатково оформити International Driving Permit.

Для туристичної поїздки до Ірландії практична формула

проста: старе ламіноване посвідчення без строку дії – обмінюємо на сучасне, після чого додатково отримуємо міжнародне посвідчення водія.

Матеріал актуальний станом на 23 серпня 2026 року.

Приєднуйтесь до нашого ТГ каналу: [ТГ Канал Компанія Вікторія](#) – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

[ТГ Канал victorija.ua](#)

Чи можна платити нерезиденту за франшизу, роялті та оренду у 2026 році

Український бізнес продовжує працювати в умовах воєнних валютних обмежень. Тому при укладенні договорів з іноземними франчайзерами, ліцензіарами, орендодавцями та іншими нерезидентами одним із ключових залишається питання: **чи може українська компанія перерахувати валюту за кордон за франшизу, роялті або оренду?**

Коротка відповідь станом на 20 серпня 2026 року: у загальному випадку – так.

Для української юридичної особи, яка здійснює платіж на користь нерезидента, що не підпадає під санкційні або інші спеціальні обмеження, немає загальної заборони на такі платежі та окремого максимального грошового ліміту для переказів за франчайзинговими договорами, роялті, орендою чи лізингом.

Водночас можливість перерахувати валюту ще не означає, що банк

автоматично проведе будь-який платіж. Значення мають економічна сутність операції, належне документальне оформлення, статус отримувача та податкові наслідки.

Що змінилося у валютному регулюванні

Суттєве розширення можливостей бізнесу для проведення валютних операцій відбулося у травні 2024 року. Зокрема, були лібералізовані розрахунки за імпорт робіт і послуг, а також платежі за договорами оренди та лізингу.

Проте воєнний валютний режим продовжує діяти. Тому уповноважений банк під час проведення платежу може аналізувати документи, економічний зміст операції, одержувача коштів, санкційні ризики та виконання вимог валютного нагляду.

Отже, на практиці основне питання сьогодні полягає не стільки в тому, **чи можна взагалі платити нерезиденту**, скільки в тому, **за що саме здійснюється платіж і наскільки правильно оформлена операція**.

Роялті нерезиденту: платити можна

Українська компанія в загальному випадку може перераховувати нерезиденту роялті за використання торговельних марок, програмного забезпечення, авторських прав, технологій, ноу-хау та інших об'єктів інтелектуальної власності.

При цьому банк може перевіряти, який саме об'єкт інтелектуальної власності використовується, кому належать відповідні права, на який строк та територію вони передані, за який період здійснюється виплата та як визначено суму роялті.

З практичної точки зору простішою є ситуація, коли роялті сплачується **за вже завершений період використання прав**, а сума винагороди підтверджується відповідним розрахунком.

Окремої індивідуальної валютної ліцензії НБУ для такого платежу не потрібно.

Франшиза: значення має не назва платежу, а його зміст

З договорами франчайзингу ситуація складніша.

У договорі може бути передбачений єдиний **franchise fee**, однак фактично така винагорода може включати декілька різних платежів:

роялті + маркетингові послуги + IT-підтримку + навчання + ноу-хау + оренду обладнання.

З валютної точки зору відповідні платежі можуть бути дозволені, однак їх податковий режим може суттєво відрізнятися.

Саме тому загальну винагороду за договором франчайзингу доцільно розділяти відповідно до її економічного змісту та окремо визначати в договорі й первинних документах:

royalty, service fee, rent та інші складові.

Наприклад, платіж із формулюванням лише «100 000 євро franchise fee» може викликати більше запитань як у банку, так і при визначенні податкових наслідків операції.

Оренда та лізинг

Платежі нерезидентам за договорами оренди та лізингу також у загальному випадку можуть здійснюватися українським бізнесом.

При цьому податковий режим залежатиме від того, що саме є предметом оренди: обладнання, транспортний засіб, інше рухоме майно чи нерухомість.

Для нерухомого майна особливе значення має його

місцезнаходження, оскільки від цього можуть залежати правила оподаткування операції.

400 000 грн – не максимальний розмір валютного платежу

На практиці все ще можна зустріти твердження, що українське підприємство нібито не може перерахувати нерезиденту більше **400 тис. грн.**

Це неправильно.

Сума 400 тис. грн у цьому контексті пов'язана з правилами валютного нагляду, а не з установленням максимально допустимого розміру транскордонного платежу.

Тому підприємство може здійснити платіж і на значно більшу суму, якщо сама операція дозволена та належним чином документально підтверджена.

Авансові платежі: потрібно контролювати строки

Окремої уваги потребують авансові платежі нерезидентам.

Якщо українська компанія спочатку перераховує кошти, а послугу, право користування чи інше зустрічне надання має отримати пізніше, така операція може підпадати під валютний нагляд щодо граничних строків розрахунків.

Загальним орієнтиром для відповідних операцій є **180 календарних днів.**

Особливо уважно слід структурувати великий авансовий платіж роялті за декілька років, prepaid franchise fee або довгострокову передоплату оренди.

Тому модель, за якої винагорода сплачується після завершення

відповідного періоду, у багатьох випадках є простішою з точки зору валютного контролю.

Валютний платіж дозволений, але не забуваємо про податки

Можливість перерахувати валюту нерезиденту не означає відсутності податкових наслідків.

При виплаті роялті може виникати обов'язок української компанії утримати **податок з доходу нерезидента**. Розмір такого податку залежатиме, зокрема, від країни податкового резидентства отримувача та можливості застосування міжнародного договору про уникнення подвійного оподаткування.

Тому до здійснення виплати необхідно перевірити податкове резидентство нерезидента та підготувати документи, необхідні для застосування відповідного міжнародного договору.

Для **franchise fee** немає універсального податкового режиму. Податкові наслідки визначаються виходячи з того, що фактично входить до складу платежу.

Що з ПДВ

При отриманні послуг від нерезидента окремо потрібно перевіряти місце їх постачання.

Якщо місце постачання відповідних послуг знаходиться на митній території України, у резидента можуть виникнути зобов'язання з ПДВ при отриманні послуг від нерезидента.

Натомість платежі, які за своєю податковою природою дійсно є роялті, мають інший режим оподаткування.

Тому штучно називати сервісну плату «роялті» або, навпаки, оформлювати реальну ліцензійну винагороду як service fee не варто. Неправильна кваліфікація платежу може суттєво змінити

його податкові наслідки.

РФ, Білорусь та санкційні контрагенти

Наведені висновки стосуються звичайних нерезидентів, щодо яких відсутні спеціальні обмеження.

Перед проведенням платежу необхідно перевіряти не лише країну реєстрації іноземної компанії, але й її власників, кінцевих бенефіціарів, контролерів, банк отримувача та можливі санкційні зв'язки.

Проведення платежу через рахунок у європейському банку або використання EUR чи USD саме по собі не усуває ризик, якщо контрагент або пов'язані з ним особи підпадають під відповідні обмеження.

Які документи може попросити банк

Перед значним валютним платежем нерезиденту доцільно заздалегідь підготувати:

- ЗЕД-договір та додаткові угоди;
- інвойс;
- акт, звіт або інший документ, що підтверджує отримання послуг чи використання прав;
- розрахунок роялті або іншої винагороди;
- документи щодо прав нерезидента на об'єкти інтелектуальної власності;
- інформацію про структуру власності нерезидента;
- документи для застосування міжнародного договору про уникнення подвійного оподаткування;
- за необхідності – переклад документів українською мовою.

Для складних договорів франчайзингу або значних авансових платежів доцільно ще до здійснення SWIFT-переказу погодити з

банком структуру операції та перелік документів, які він потребуватиме.

Висновок

Станом на 20 серпня 2026 року українська юридична особа в загальному випадку може здійснювати платежі нерезидентам за франшизу, роялті, оренду та лізинг. Загальної заборони або спеціального максимального валютного ліміту для таких платежів немає.

Однак ключове значення має правильна структура операції.

Найбільші ризики можуть виникати через:

неправильну структуру franchise fee, санкційні зв'язки контрагента, недостатнє документальне підтвердження, значні авансові платежі, недотримання валютних строків або неправильне застосування податку на доходи нерезидента та ПДВ.

Тому договір, податкову кваліфікацію та структуру майбутнього платежу нерезиденту доцільно перевірити до перерахування валюти, а не після отримання додаткового запиту або відмови від банку.

Приєднуйтесь до нашого ТГ каналу: [Компанія Вікторія](#) – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

[victorija.ua](#)

ПДВ 7% для готельного проживання зі сніданком: правомірність включення харчування і напоїв до вартості послуги розміщення

Готель може включити вартість сніданку, харчування та напоїв до вартості послуги тимчасового розміщування (проживання) і застосувати до всієї вартості такої послуги ставку ПДВ 7%. Ключова умова: сніданок має бути складовою готельної послуги, а не окремо реалізованою послугою харчування.

Саме спосіб формування тарифу, договору та розрахункових документів визначає, наскільки обґрунтованою буде така податкова модель.

Коли застосовується 7%, а коли 20%

Модель	Податковий підхід
Готель продає єдиний тариф «Проживання зі сніданком / Bed & Breakfast», сніданок включено у вартість номера та окремо не оплачується	Сильна позиція для застосування 7% до всієї вартості тарифу
Готель має окремі тарифи «Room Only» і «Bed & Breakfast», але кожний з них продається як самостійний цілісний тариф за однією ціною	Тариф B&B може розглядатися як єдина послуга проживання зі ставкою 7%
Після бронювання гість може окремо додати сніданок за визначеною ціною	Зростає ризик кваліфікації сніданку як окремої операції зі ставкою 20%

Модель	Податковий підхід
У договорі, рахунку, чеку або іншому документі окремо зазначено «Сніданок – XXX грн»	Проживання – 7%, окреме харчування – 20%
Сніданок безпосередньо продає гостю ресторан або інша особа	Окреме постачання харчування оподатковується за загальними правилами

Що передбачає Податковий кодекс

Підпункт «в» пункту 193.1 статті 193 Податкового кодексу України встановлює ставку ПДВ 7% для операцій з постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями та подібними засобами тимчасового розміщування класу 55.10 групи 55 КВЕД ДК 009:2010.

ДПС окремо роз'яснила, що завершення дії тимчасової перехідної норми 1 січня 2023 року не припинило застосування цієї ставки. Для готельних послуг класу 55.10 ставка 7% продовжує застосовуватися відповідно до постійної норми пункту 193.1 ПКУ.

Чому сніданок може бути складовою готельної послуги

Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16 березня 2004 року № 19, розмежовують основні та додаткові готельні послуги.

До **основних послуг** віднесено обсяг послуг готелю, зокрема проживання, харчування тощо, який включається до ціни номера та надається споживачу за договором. Натомість додатковими є послуги, які не належать до основних, замовляються та оплачуються споживачем додатково.

Тобто саме галузеве регулювання прямо допускає ситуацію, коли харчування входить до ціни номера як складова основної готельної послуги.

Пряма позиція ДПС щодо харчування та напоїв

У роз'ясненні ДПС щодо готельних послуг сформульовано два ключові критерії:

- харчування та напої мають бути **складовою частиною послуги тимчасового розміщування (проживання)**;
- їхня вартість має бути **включена до вартості послуги проживання**.

Якщо ці умови виконані, ДПС допускає застосування ставки 7% до послуги проживання з урахуванням харчування та напоїв. Якщо ж харчування не є складовою проживання, його постачання розглядається як окрема операція та оподатковується за ставкою 20%.

Практична модель: один тариф «Проживання зі сніданком / Bed & Breakfast» → одна ціна → один предмет договору → одна послуга у розрахункових документах → сніданок зазначається як включений до тарифу, але не має окремої ціни.

Чи можна мати одночасно тарифи Room Only і Bed & Breakfast

Так. Сам факт існування двох різних тарифів не означає, що у тарифі B&B автоматично виникають дві окремі операції.

Важливо, щоб після вибору тарифу Bed & Breakfast гість придбавав **один визначений готельний продукт за однією ціною**, а не окремо номер і окремо сніданок.

Наприклад, готель може встановити:

- «Room Only» – 2 800 грн за добу;
- «Bed & Breakfast» – 3 200 грн за добу, сніданок включено.

Небажано формувати другий тариф у зовнішніх документах як «проживання 2 800 грн + сніданок 400 грн». Таке розділення саме створює аргумент на користь двох самостійних операцій.

Як правильно оформити тариф «Проживання зі сніданком»

1. Тарифи

Внутрішнім наказом або положенням про тарифи доцільно визначити «Проживання зі сніданком / Bed & Breakfast» як окремий цілісний тариф. Вартість сніданку може калькулюватися для внутрішнього управлінського обліку, але не повинна перетворюватися на окрему ціну для гостя.

2. Сайт, система бронювання та OTA

У всіх каналах продажу має використовуватися однакова логіка: гість обирає готовий тариф B&B за єдиною ціною, а в описі зазначається «сніданок включено» або «Breakfast included».

3. Договір та правила бронювання

Доцільно прямо визначити, що сніданок входить до складу обраного тарифу та окремій оплаті не підлягає.

«Вартість послуги тимчасового розміщування визначається відповідно до обраного тарифу “Проживання зі сніданком”. Сніданок є складовою основної послуги за цим тарифом, включений до вартості номера та окремій оплаті гостем не підлягає».

4. Рахунок, акт та розрахунковий документ

Для моделі з 7% доцільно використовувати одну позицію, наприклад:

«Послуга тимчасового розміщування (проживання), тариф Bed & Breakfast, сніданок включено».

Окремий рядок «Сніданок – XXX грн» істотно послаблює позицію щодо застосування 7% до повної вартості тарифу.

5. Податкова накладна

Номенклатура в податковій накладній має відповідати фактичній операції та первинним документам. Якщо реалізується єдина послуга тимчасового розміщування за тарифом B&B, документи не повинні одночасно створювати ознаки окремого продажу харчування.

Документи, які мають працювати узгоджено

Етап	Документ / система	Що бажано зафіксувати
Формування продукту	Наказ або положення про тарифи	Тариф «Проживання зі сніданком» є єдиним готельним продуктом
Продаж	Сайт, booking engine, OTA, комерційна пропозиція	Одна ціна тарифу; сніданок включено
Бронювання	Підтвердження бронювання, ваучер, правила	Обрано конкретний тариф B&B
Поселення	PMS, реєстраційна картка	Зафіксовано тариф проживання

Етап	Документ / система	Що бажано зафіксувати
Сніданок	Breakfast list / гостьовий список	Право на сніданок виникає саме з тарифу проживання
Розрахунок	Рахунок, акт, розрахунковий документ	Одна платіжна позиція проживання зі сніданком
ПДВ	Податкова накладна	Номенклатура відповідає єдиній послугі проживання
Управлінський облік	Калькуляція	Можна окремо визначати собівартість сніданку без створення окремої ціни для гостя

Основні податкові ризики

Найбільший ризик виникає не через сам факт надання їжі, а через документи та бізнес-модель, які показують її як окреме постачання.

Обставина	Оцінка ризику
Сніданок входить до фіксованого тарифу та не має окремої ціни для гостя	Низький ризик за умови послідовного документування
На сайті сніданок названо включеним, але у рахунку або чеку він виділений окремо	Високий ризик перекваліфікації у самотійну операцію
Сніданок можна додати або видалити з бронювання за окремою ціною	Підвищений ризик застосування 20% до сніданку
Ресторан окремо продає аналогічний сніданок стороннім відвідувачам	Потребує чіткого розмежування ресторанного продажу та включеного готельного сніданку

Обставина	Оцінка ризику
Внутрішня калькуляція визначає собівартість сніданку, але гість не сплачує його окремо	Саме по собі не створює окремого постачання

Як розмежувати готельний сніданок і ресторанні послуги

Якщо при готелі працює ресторан, доцільно чітко розділити дві моделі:

- **сніданок, включений до тарифу проживання** – право гостя на нього виникає з тарифу B&B, окремої ціни для гостя немає;
- **ресторанне обслуговування** – окреме замовлення за меню, окрема ціна та окремий розрахунок.

Меню для включеного сніданку може визначати склад або варіанти харчування, але бажано не формувати його як окремий прайс, за яким гість фактично купує сніданок додатково.

Висновок

Готель має достатньо обґрунтовану позицію для застосування ПДВ 7% до повної вартості тарифу «Проживання зі сніданком», якщо сніданок є частиною послуги тимчасового розміщування та включений до єдиної ціни номера.

Для цього важливо забезпечити послідовність у всьому ланцюгу документів: тарифах, сайті та системі бронювання, договорі, PMS, рахунку, розрахункових документах і податковій накладній. Окрема ціна або окреме замовлення сніданку, навпаки, створюють підстави для його оподаткування за ставкою 20%.

При цьому роз'яснення ДПС мають враховуватися з урахуванням їх правового статусу: індивідуальна податкова консультація захищає лише платника, якому вона надана. Для готелю зі

складною або нестандартною моделлю харчування доцільно отримати власну ІПК.

Джерела

- **ЗІР ДПС: харчування та напої у складі готельної послуги – 7%.** За якою ставкою оподатковуються послуги готелю, зокрема забезпечення харчуванням і напоями. Висновок ДПС: якщо харчування та напої є складовою послуги тимчасового розміщування і їх вартість включена до вартості цієї послуги – 7%; якщо ні – окрема операція 20%.

ЗІР ДПС: харчування і напої у складі готельної послуги

- **ГУ ДПС у Дніпропетровській області, 23.04.2021.** Послуга проживання «у тому числі з урахуванням харчування і напоїв» оподатковується 7%, якщо вони є складовою проживання та їх вартість включається до вартості таких послуг. Якщо це окрема операція – 20%.

ДПС: за якою ставкою оподатковуються харчування і напої в готелі

- **ГУ ДПС в Івано-Франківській області, 27.04.2021.** Офіційне підтвердження: проживання з урахуванням харчування і напоїв – 7%, якщо харчування і напої є складовою послуги тимчасового розміщення; окреме харчування – 20%.

ДПС: коли готельні послуги оподатковуються за ставкою 7%

- **ІПК ДПС від 10.02.2021 № 497/ІПК/99-00-21-03-02-06.** Висновок ДПС: якщо харчування є складовою послуги тимчасового розміщення і його вартість входить до вартості такої послуги – 7%; інакше – 20%.
- **ІПК ДПС від 19.02.2021 № 675/ІПК/99-00-21-03-02-06.** Послуги проживання, у тому числі з урахуванням харчування, оподатковуються 7%, якщо харчування є складовою проживання та його вартість включена до вартості послуги. Якщо харчування окреме – 20%.
- **ІПК ДПС від 24.03.2021 № 1172/ІПК/99-00-21-03-02-06.** ДПС говорить безпосередньо про харчування (сніданки). Якщо

сніданки є складовою проживання і їх вартість включена до вартості такої послуги – 7%; якщо сніданки не є складовою проживання – 20%.

- **ІПК ДПС від 08.04.2021 № 1452/ІПК/99-00-21-03-02-06.** Ще одна пряма позиція: «якщо харчування є складовою частиною послуг із тимчасового розміщування (проживання) та його вартість включається до складу вартості таких послуг», застосовується 7%. Окреме харчування – 20%.
- **ІПК ДПС від 26.04.2021 № 1722/ІПК/99-00-21-03-02-06 та ІПК від 07.07.2021 № 2676/ІПК/99-00-21-03-02-06.** Найцінніша ІПК саме для моделі «готель + сніданок», оскільки фактичні обставини стосуються готелю категорії «чотири зірки» та включення сніданку у форматі «шведський стіл» до вартості проживання. В ІПК №2676 ДПС прямо робить висновок: якщо харчування є складовою проживання і включене до його вартості, **вся операція оподатковується ПДВ 7%.**
- **Єдиний реєстр ІПК ДПС.** Єдиний реєстр ІПК ДПС
- **ГУ ДПС у Дніпропетровській області, 28.01.2022.** Наводить поняття основних готельних послуг – проживання, харчування тощо, включені до ціни номера – і доходять до конкретного податкового висновку: **харчування і напої у складі проживання та його вартості – 7%; окреме постачання – 20%.**

ДПС: визначення ставки ПДВ для послуг готелів

- **ДПС щодо застосування 7% після 01.01.2023.** ГУ ДПС в Одеській області прямо роз'яснило: тимчасова норма закінчилась, але постійна норма продовжує діяти, тому **у 2023 році та надалі** для відповідних готельних послуг застосовується 7%.

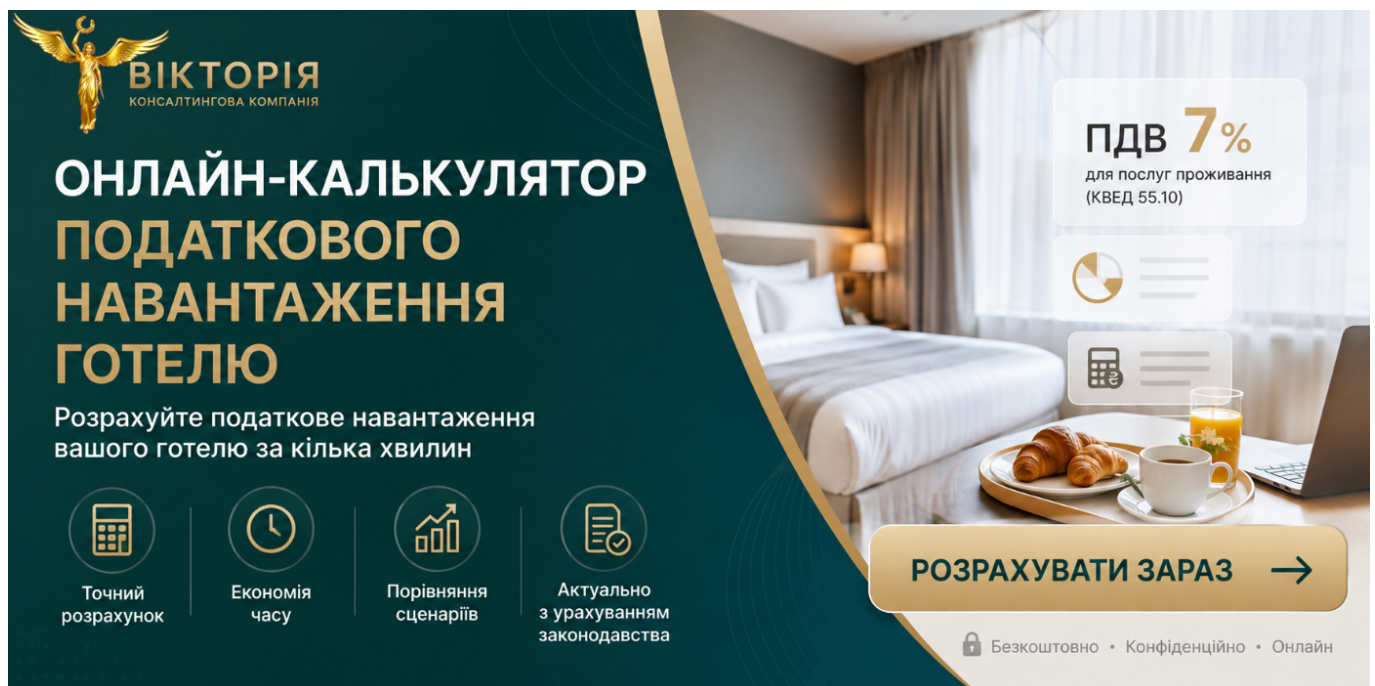
ДПС: ставка 7% для готелів продовжує діяти після 01.01.2023

- **Лист ДПС від 28.02.2024 № 5398/7/99-00-21-03-02-07.** Актуальне методологічне підтвердження самої ставки 7% для послуг тимчасового розміщування класу 55.10 та правил оформлення операцій за ставкою 7%, зокрема зазначення коду ставки «7» у податковій накладній. Лист

розміщений безпосередньо у розділі «Листи ДПС».
Лист ДПС №5398 від 28.02.2024

Приєднуйтеся до нашого ТГ каналу: [Компанія Вікторія](#) – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

victorija.ua

ВІКТОРІЯ
КОНСАЛТИНГОВА КОМПАНІЯ

ОНЛАЙН-КАЛЬКУЛЯТОР ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ГОТЕЛЮ

Розрахуйте податкове навантаження
вашого готелю за кілька хвилин

- Точний розрахунок
- Економія часу
- Порівняння сценаріїв
- Актуально з урахуванням законодавства

пдв 7%
для послуг проживання
(КВЕД 55.10)

РОЗРАХУВАТИ ЗАРАЗ →

 Безкоштовно • Конфіденційно • Онлайн

Суд закрив адміністративну справу щодо директора підприємства: поки триває

оскарження ППР, складу правопорушення немає

Адвокати АО “Західна Правозахисна Група” успішно захистили інтереси директора підприємства у справі про притягнення до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 163-1 КУпАП.

Податковий орган склав протокол про адміністративне правопорушення, посилаючись на висновки документальної позапланової перевірки та стверджуючи про порушення правил ведення податкового обліку. Підставою стали виключно висновки акта перевірки, на основі якого були прийняті податкові повідомлення-рішення.

Під час судового розгляду наші адвокати звернули увагу на принципову обставину: підприємство вже розпочало процедуру адміністративного оскарження податкових повідомлень-рішень, а строк розгляду скарги був офіційно продовжений. Відтак визначені податковим органом грошові зобов’язання залишаються **неузгодженими**.

Суд погодився з цією позицією та зазначив, що:

- акт податкової перевірки сам по собі не створює правових наслідків і не підтверджує вину особи;
- під час адміністративного або судового оскарження податкові зобов’язання є неузгодженими;
- за таких обставин відсутні достатні підстави вважати, що посадова особа вчинила адміністративне правопорушення.

У результаті Києво-Святошинський районний суд Київської області закрити провадження у справі на підставі відсутності події та складу адміністративного правопорушення.

Чому це рішення важливе

На практиці податкові органи нерідко складають адміністративні протоколи щодо посадових осіб ще до завершення процедури оскарження податкових повідомлень-рішень.

Ця постанова вкотре підтверджує: якщо результати перевірки та ППР оскаржуються, а грошові зобов'язання не набули статусу узгоджених, саме по собі це може бути вагомою підставою для відсутності складу адміністративного правопорушення.

Адвокати АО “Західна Правозахисна Група” здійснювали повний супровід справи та представляли інтереси клієнта в суді, що дозволило досягти позитивного результату.

Приєднуйтеся до нашого ТГ каналу: [Компанія Вікторія – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.](#)

[victorija.ua](#)

Зв'язок та форми комунікацій

Заповніть форму зворотного зв'язку і ми надішлемо Вам розрахунок вартості послуг супроводу справи у спорі з органами влади.

Форма зв'язку

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

АО “ЗАХІДНА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА”,

Група Компаній Вікторія